

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

N:ris 5 & 6. K. F. THEDENIUS. Maj—Juni.

1856.

INNEHÅLL: ORIG.-AFH.: BEURLING: Graminearum Scandinaviæ conspectus. — LÆSTADIUS: Anmärkningar om de former af Triticum, som förekomma i Norden. — LÆSTADIUS: Anmärkningar om de nordiska arterna af släktet Agrostis. — LÆSTADIUS: Några anmärkningar om Scirpus lacustris. — LÆSTADIUS: Anmärkningar om Gnaphalium sylvaticum. LITT.-ÖFVERS.: Öfversigt af Kongl. Vetenskaps-Akademiens Förhandlingar, 42:te årg. STRÖDDA UNDER.: Anmälan. — Rätelse. SKAND. FLORANS NOVITIER: *Cylindrothecium Montagnei*.

Original-Afhandlingar.

1. Graminearum Scandinaviæ conspectus.

Auctor P. J. Beurling.

	*	<i>Oryzæ:</i>
<i>Panicææ:</i>		Coleanthus Seid.
Setaria PB.		— subtilis Seid.
— viridis PB. 1)		<i>Phalaridæ:</i>
Digitaria Scop.		Phleum L.
— humifusa Pers. 2)		<i>Phleastrum.</i>
Echinochloa PB.		— pratense L. 3)
— Crus galli PB.		— alpinum L. 4)

1) *Setaria viridis minor* «æpe colore sordide purpureo suffusa» Koch, *Rechnb. icon. XI. fig. 1467 b* Panicum Weinmanni R. & S. — In plagis australioribus (Tergesti! &c.) *major*, involucri setis haud parum *longioribus*: *Set. viridis major* Koch, *Rechnb. l. c. fig. 1467*. — *Set. verticillata* PB. adventitia.

2) *Panicum sanguinale* L. herbar. — *Digitaria ciliaris* Scop., *Herbar. norm. XIII. 88* «sanguinalis ciliaris» adventitia.

3) Variet. culmo basi bulboso — incrassato (*Phleum nodosum* L.

4) *Rigidulum*, spica suboblonga, aristis nudiusculis: β commutatum *Rechnb. fl. germ. exsicc. nro 2108*. — In alpinis australioribus (Carinthiæ!, Apenninorum! &c.) vix rigens, spica *cylindrica*, aristis usque ad apicem *ciliatis*: α . *Rechnb. l. c. nro 907*. Sunt, qui pro diversis habent.

Chilochloa.

- *Boehmeri* Wib. 1)
 — *arenarium* L. 2)
Alopecurus L.
 — *pratensis* L. 3)
 — *ruthenicus* Weinm. 3)
 — *geniculatus* L.
 — *fulvus* Sm.
 — *agrestis* L.
Digraphis Trin. 4)
 — *arundinacea* Trin. 5)

**

Avenaceæ:

- Anthoxanthum* L. 6)
 — *odoratum* L.
Hierochloa Gmel.
 — *borealis* R. et S. 7)
 — *alpina* R. et S.
Holcus L.
 — *lanatus* L. 8)

— *mollis* L.*Aira* L.*Vahlodea.*— *atropurpurea* Wg. 9)*Deschampsia.*

- *alpina* L. 10)
 — *cæspitosa* L. 11)
 — *bottnica* Wg. 12)

Euaira.

- *flexuosa* L. 13)
 — *discolor* Thuill. 14)

Chamavena. 15)

- *caryophyllea* L.
 — *præcox* L.
Corynephorus PB.
 — *canescens* PB.
Koeleria Pers.

Airochloa.— *glaucæ* DC.1) *Chilochloa Boehmeri* PB.2) *Chilochloa arenaria* PB.3) 1810. *Alopecurus nigricans* Hornem. (1813).4) *Baldingera* Fl. wetter., non Neck. (1790).5) *Varietas foliis albo-vittatis* cultura orta?6) Genus ex *Anthoxantho Püellii* et *gracili* potissime *avenaceum*.7) *Holcus odoratus* L. Variat *grandiflora* («*fragrans*» non magis quam *Hierochloa borealis* omnis). — *Hierochl. setifolia* Hn., semel tantum lecta nec iterum reperta, ulterius investiganda. — *Hierochl. australis* R. & S. *dubia* civis.8) Variat in umbrosis siccis (*Jerla-storäng* versus *Fintorp!* Holmiæ, 1849) *albo-virens* Rehb. icon. XI. fig. 1720.9) *Aira alpina* Fl. dan. *Holcus atropurpureus* Sv. bot. *Vahlodea atropurpurea* Fr.10) *Deschampsia alpina* R. & S.; ut plurimum *vivipara*.11) *Deschampsia cæspitosa* PB. Variat: in umbrosis (panicula *ochroleuca* Rehb. icon. XI. fig. 1685; rarius foliis abbreviatis, panicula coarctata erecta saturatius tincta, *montana* Rehb. l. c. fig. 1683; in confiniis lacus *Storsjön!* Jemtlandiæ *glaucæ* Hn.12) *Deschampsia bottnica* Trin.13) Variat panicula contracta subpurpurascente, *montana* Rehb. icon. XI. fig. 1679 (non *Aira montana* L. herbar.).14) Fl. paris. (1790) ex Coss. *Aira uliginosa* Weih. (1824).15) *Euaira* Griseb. in Ledeb. ross. *Airopsidi Desv.* (1808) prioritatis jure reservatur *Airopsis globosa ejusd.*, cum nostratibus vix consocianda.

— cristata Pers. 1)

Avena L.

Trisetum. 2)

— subspicata Clairv. 3)

— subalpestris Hn. 4)

— flavescens L. 5)

Avenaria.

— pratensis L.

— pubescens L.

Avenastrum.

— fatua L. 6)

— strigosa Schreb.

Arrhenatherum PB.

— avenaceum PB.

Danthonia DC.

Sieglingia.

— decumbens DC. 7)

Stipaceæ: 8)

Melica L. 9)

— ciliata L. 10)

— nutans L.

— uniflora Retz. 11)

Milium L.

— effusum L. 12)

Stipa L.

— pennata L.

Agrostideæ:

Apera Adans.

— *Spica venti* PB. 13)

Agrostis L.

Trichodium.

— alpina Scop. 14)

1) *Airochloa cristata* Lnk; specim. scand. non vidi!

2) Ob *Avenam carpathicam* Host, nimis ambiguam, *Trisetum Avenis* subjunguntur.

3) *Koeleria subspicata* Rehb. *Trisetum subspicatum* PB.

4) Fl. scand. ed. 3 (1838). *Avena agrostidea* Fr. (1843). *Trisetum agrostideum* Fr. summ.

5) *Trisetum flavescens* PB.

6) Variat »flosculis nudis, rachi sola villosa», (*Avena intermedia* Lindgr. (1841). *Av. hybrida* Peterm. (1842). *Av. byzanthina* C. Koch. — *Av. brevis* Roth adventitia.

7) *Sieglingia decumbens* Bernh. Pro *Triodiae* specie a plerisque habita tamen *Danthoniae* provinciali DC. (*Avenae calycinae* Vill.), arcte affini, sociam se præbet familiarissimam æque ac maxime naturalem! *Triodia R. Br. prodr.* stirpes *Novam Hollandiam* habitantes, a nostra longe diversas, colligit.

8) Inter *Stipaceas*, *Agrostideas* et *Arundinaceas* limites, respectu ad Floram universalem habito, vix ulli (vide *Streptachnem*, *Dichelachnem*, *Lasiagrostidem* &c.).

9) Genus (cum *Milio*, *Panicis* subjungendo ex Knth.) ad *Ehrhartam* vergens, *Piptathero* affinius.

10) Prope Holmiam (ad *Norsborg*) primus legi (1819).

11) Ad latera et radices rupium umbrosissimarum in *Klubbudden* prope *Stora Tjustvik* insulæ *Wärmdön* extra Holmiam sine Junii 1829 læte vigentem primus legi.

12) *Panicula* ut plurimum viridis variat in subaprico rarius *purpurea*.

13) Variat: (*Apera*) *purpurea* PB., Rehb. icon. XI. fig. 1420; ceterum *pygmaea* Fr., Herbar. norm. XIV. 98.

14) *Trichodium rupestre* Schrad. Prope »*Kavesuando* Lapponiæ tornensis» ex speciminibus a Lstd. mecum communicatis, *carinthiacis* congruentibus. (In Rossia: arcticae territoriis *Kola* et *Lapponia*, ex Griseb. in Ledeb. ross.)

- canina L. 1)
— borealis Hn. 2)

Arundinaceæ:

Calamagrostis Roth.

Euagrostis.

- vulgaris With. 3)
— alba L. (herbar.) 4)

Cinna L.

- pendula Trin. 5)

Deyeuxia.

- acutiflora DC. 6)
— varia PB. 7)
— arundinacea Roth.
— lapponica Hn. 8)

1) *Trichodium caninum* Schrad. Variat: in umbrosis panicula flavescens, (*Agrostis pallida* Schkuhr; in montosis siccis (extra *Danviken!* Holmiæ) minor, paniculæ angustæ subspiceformis ramis abbreviatis, spiculis brevius aristatis, (*Agr.*) *hybrida* Rehb. icon. XI. fig. 1426, *Agr.* vulgari With. facile subjungenda nisi ligula! obstaret. Huc quoque »*Agr. rupestris* var. *mutica*» et »var. *maxima*» Lstd. in schedul.

2) *Agrostis rubra* Wg. lappon.; locis subsylvaticis alpium (borealiu) priva, in L. herbar. non reperienda. Variat in alpinis »minor», *angustata* Bltt. norveg. *Agr. rupestris* Auct. svec., non All.

3) *Agrostis rubra* L. herbar., habitans »ad ripas lacuum et in pratis depressis ubique» L. svec. (»in Europæ arenosis subhumidis» L. spec.) *Agr. rubra* β . *mutica* Wg. upsal. et svec. Variat: in umbrosis panicula pallida, (*Agr.*) *tenella* Hoffm.; per paludes sylvaticas desertas »aristata», (*Agr.*) *rubra* α . Wg. upsal., ad speciem præcedentem, quamvis humiliorem longiusque et constantius aristatam, spectans (*Agr. rubra* α . Wg. svec. ambas complectitur); ceterum (ad »*Lier* Norvegiæ» Sommerf. herbar. ex Bltt.) *vivipara*; in statu morbooso minima, quandoque pollicaris, spiculis ustilagine corruptis, (*Agr.*) *pumila* L.

4) Schrad. (*Agrostis stolonifera* L.l, Sm., Knth. &c. sistit *Agr. verticillatam* Vill. *Agr. stolonifera* L.l, Poll. &c. sistit *Agr. vulgarem* With.) Variat: in pinguioribus (ad *Clara-* et *Rörstrands-sjöar!* Holmiæ) »compressa», (*Agr.*) *gigantea* Roth; porro »prorrepens», *stolonifera* Sm.; »straminea», (*Agr.*) *maritima* Lam.; (prope »*Karesuando* Lapponiæ tornensis» Lstd) »aristata», (*Agr.*) *decumbens* Host.

5) *Cinna expansa* Lnk. *Cinn. latifolia* Griseb. in Ledeb. ross. *Blyttia svaveolens* Fr. (*Blyttice* nomen *Endlicher* jam antea novo *Hepaticarum* generi indiderat).

6) Rehb. icon. XI. fig. 14421, Herbar. norm. X. 96. *Deyeuxia acutiflora* Knth.

7) Rehb. icon. XI. fig. 1443. *Arundo varia* Schrad., Herbar. norm. VIII. 89. *Deyeuxia varia* Knth. (De *Calamagrostide montana* Host Auctores nimis dissentiunt!) Variat in nemorosis sylvaticis (ex gr. »*Tåsjøberget!* Angermannæ» Lstd.) foliis et panicula elongatis, spiculis minoribus, *bovina* Lstd. in herbar. reg. acad. scient. holm. (chalybea olim in act. holm.) *Cal. chalybea* Fr. summ., non Bltt. (»In silvis nemorosis Norvegiæ!» Fr. l. c. pag. 241, sed in Bltt. norveg., 1847 edit., non admissa).

8) 1820. *Deyeuxia lapponica* Knth. Variat vegetior, paniculæ ditioris ramis (inferioribus) patentibus elongatis, *opima* Hn. *Calamagrostis chalybea* Bltt. norveg. (excl. synonym.) »Jeg har kun eengang samlet denne Form, nemlig paa Aronsnæs i Nærheden af Bosekop i Alten, hvor den voxte paa Svedeland» Bltt. l. c. pag. 139. Specimen *Lastadianum* prope »*Kengis*» lectum possideo.

- neglecta Fl. wetter. 1)
- strigosa Hn. 2)
- Hartmanniana Fr. 3)

Pseudophragmites.

- Halleriana DC. 4)
- phragmitoides Hn. 5)
- lanceolata Roth. 6)
- laxa Host. 7)
- epigeios Roth. 8)
- Psamma PB. 9)
- arenaria R. & S.
- baltica R. & S.
- Phragmites Trin.
- communis Trin.

Festuceæ:

- Scolochloa Lnk.
- festucea Lnk. 10)
- Molinia Schrnk.

Eumolinia.

- cærulea Mneh.
- Colpodium Trin.

Arctagrostis.

- latifolium R. Br. 11)
- Catabrosa PB.

Phippsia.

- algida Fr. 12)

1) Deyeuxia neglecta Knth. Variat: robustior, *elatio* Hn.; porro *geniculata* Fr.

2) 1820, Herbar. norm. VIII. 86. Deyeuxia strigosa Knth. Conf. »Calamagrostis epigeios var. riparia» Lsd. in schedul., prope *Kare-suando* Lapponiæ tornensis lecta.

3) 1845, Herbar. norm. X. 95. Calamagrostis ambigua Hn.! (1849). Cal. intermedia Lindeb., non Presl.

4) Rehn. icon. XI. fig. 1444 »pseudophragmites», Herbar. norm. VIII. 85. Variat: foliis latioribus, panicula laxiore, plerumque pallidior, (Calamagrostis) *pulchella* Saut., Rehn. l. c. fig. 1445, Herbar. norm. XIV. 92 (cum Halleriana Holmiæ obvia); ceterum *graciliscens* Bltt. norveg., Herbar. norm. X. 94 »mutica». »Jeg har altid fundet Stakkene ogsaa hos denne Form og anseer derfor Benævnelsen: *mutica* mindre passende.» Bltt. l. c. pag. 139.

5) Calamagrostis Halleriana Beurl. in act. holm. 1843 pag. 287; in subsylvaticis alpium Jemtlandiæ frequens. Ad »*Roslätt* Scanie 1807» ex specimine luculentissimo *Agardhiano* in herbar. reg. acad. scient. holm. Variat (Cal.) *elata* Bltt. norveg. (Cal. flexuosa Rupr.?), »som maaskee ogsaa kunde betragtes som en paa meget vaade og skyggefulde Steder voxende Artforandring af den Foregaaende (Cal. phragmitoid.)» Bltt. l. c. pag. 143.

6) Variat in umbrosissimis »panicula pallidior», »virescens», (Calamagrostis) *Gaudiniana* Rehn. sec. Koch.

7) 1814. Calamagrostis litorea DC. (1815). Specim. *scand.* non vidi.

8) Plurifariam variat, ex. gr. (Calamagrostis) *glauca* Rehn. fl. germ. exsicc. nro 115 et insimul *graciliscens* Bltt. norveg., Herbar. norm. VIII. 84 »glauca». Huc quoque Cal. rigens Lindgr. in Fr. sumin., Herbar. norm. X. 93.

9) Ammophila Host, nomen prioritate gaudens sed ob *Ammophilæ* genus *Hymenopterorum*, jam 1798 conditum, difficile ideoque ab Illustr. *Friesio* (Bot. Not. 1843 pag. 133) in *Psammophilam* mutatum, reclamantibus *Hymenopteris* iterum *homonymis*.

10) Arundo festucea Willd. Donax festuceus PB. Don. borealis Trin.

11) Arctagrostis latifolia Griseb. in Ledeb. ross.

12) Phippsia algida R. Br.

Eucatabrosa.— *aquatica* PB.

Glyceria R. Br.

Arctophila.— *pendulina* Lstd. 1)*Hydrochloa.*— *norvegica* Sommerf. 2)— *spectabilis* M. & K. 3)*Euglyceria.*— *fluitans* R. Br. 4)*Atropis.*— *maritima* Wahlb. 5)— *distans* Wg. 6)

Poa L.

— *annua* L. 7)— *pratensis* L. 8)— *trivialis* L. 9)— *sudetica* Hnk.var. *remota*. 10)1) *Arctophila* Læstadii Rupr.2) 1837. *Glyceria remota* Fr. (1839).3) *Hydrochloa aquatica* Hn. gram. scand., nomine specifico ob *Catabrosam* (*Glyceriam* Auct. plur.) *aquaticam* difficili.4) Paniculæ subsecundæ ramis inferioribus 2-3-nis, sub anthesi ut plurimum patentibus: *Festuca fluitans* L. herbar. ex C. Hn.; gracilior, paniculæ ramis subsolitariis brevibus monostachyis, *loliacea* Hn., Herbar. norm. V. 92 »triticea»; item tota vix spithamæa subviolascens, *pumila* Wimm. ex Fr., Herbar. norm. V. 93; paniculæ subverticillatæ ramis inferioribus 4-5-nis, spiculis subteretibus glumisque brevioribus, obtusioribus: var. *plicata* Griseb. in Ledeb. ross. *Glyceria plicata* Fr. Gl. fluitans Rchnb. icon. XI. fig. 1615 (heic jam 1834 discreta a *Fest. fluitante* L. herbar., in margine depicta) et Auct. plur., forte etiam R. Br. prodr. fl. nov. holland.5) *Atropis maritima* Griseb. in Ledeb. ross. Panicula virens (huc Herbar. norm. V. 95 »festucæformis») quandoque in flavidum vergens variat (eximie ad *Strömstad!* Bahusiæ) *purpurascens*. Gl. conferta Fr., »ad Fucos in fimeto putrescentes ad Ingelstorp Scaniæ olim» lecta et a me loco consimili infra *Surbrunn!* prope *Strömstad* reperta, est nil nisi Gl. *maritima* (circumcirca *erescens!*) fimo saginata faciemque Gl. *distantis* subinduens. G. F. W. Mey. (fl. hanov.) Gl. *maritimam* *distanti* subjungit (»ein Resultat einer im J. 1842 wiederholten Bereisung . . . . . des Nordsee-Strandes, die vorzüglich der Untersuchung zweifelhafter Cyperaceen und Gräser gewidmet war» l. c. pag. 655).6) *Atropis distans* Griseb. in Ledeb. ross. Variat: in maritimis (ad *Kafverö!* prope *Öregrund* Roslagiæ) foliis angustioribus, elongatis, paniculæ angustatæ ramis inferioribus 2-3-nis, *capillaris* Wahlb., Rchnb. icon. XI. fig. 1610; ceterum (in *Sandön!* extra Holmiam) multo minor, dense cæspitosa, paniculæ ramis inferioribus binis, *pulvinata* Fr., Herbar. norm. V. 90.7) Variat in alpinis minor, »variegata», (*Poa supina* Schrad.; specim. scand. non vidi).8) Variat: »subcærulea», (*Poa humilis* Ehrh.; in alpestribus »macrohiza», *rigens* Hn.; in umbrosis humidis denudatis pallens, foliis imis elongatis, complicato-subsetaceis, *angustifolia* Sm.9) *Poa scabra* Ehrh.; in apricis siccis saturatior, *lævis*, Rchnb. icon. XI. fig. 1653, Herbar. norm. VII. 92; in stercoreatis saginata, panicula densiore, *multiflora* Rchnb. l. c. fig. 1655.10) *Poa remota* af Forsell. (sec. Wg. et Hn.), quam alii in *Glyceria norvegica* Sommerf. quærunt.

- serotina Ehrh. 1)
 — nemoralis L. 2)
 — cæsia Sm. 3)
 — laxa Hnk. 4)
 — arctica R. Br. 5)
 — cenisia Auct. 6)
 — alpina L. 7)
 — bulbosa L. 8)
 — compressa L.
 Briza L.
 — media L.
 Dactylis L.
- glomerata L. 9)
 Sesleria Scop.
 — cærulea Ard. 10)
 Cynosurus L.
 — cristatus L.
 Festuca L.
- Vulpia.*
- bromoides L. 11)
- Eufestuca.*
- ovina L. 12)
 — glauca Lam. 13)

1) Herbar. norm. VI. 83; in glareosis (ripis lacus *Mæleri!*) eximie stolonifera, *fertilis* Rehn. icon. XI. fig. 1647; in nemorosis humidis vegetior, *palustris* Rehn. l. c. fig. 1645.

2) Variat: in udis (ad *Strömstad* Bahusiae, *Qvickjock* Lapponiae &c., rarius) *rigidula* Koch, Rehn. icon. XI. fig. 1643 »firmula», ad Poam serotinam palustrem spectans: P. palustris DC. P. serotina var. firma Hn.; ad rupes umbrosas (ex. gr. in *Djurgården!* Holmiæ) panicula angusta nutante, spiculis majusculis coloratis, *montana* Rehn. l. c. fig. 1641; in alpinis cæspitosa, rigens, spiculis 3-floris, (P.) *glauca* Vahl fl. dan.; item cæsia, spiculis sub-5-floris, *glauantha* Rehn. l. c. fig. 1644.

3) A Poa nemorali *glauantha* vix nisi radice fibrosa (nec stolonifera) discrepans.

4) Spiculæ 3-floræ (in Poa minori Gaud. consimili sub-5-floræ).

5) Hook. et Arn., Rupr., Griseb. in Ledeb. ross. Poa flexuosa Wg. svec. (excl. plant. jemtland.: P. laxa Hnk.), non carpath. P. cenisia Auct. svec. (Herbar. norm. III. 94, VI. 84, VII. 93 »abbreviata»), non All.

6) All.?, DC., Koch &c. Poa flexuosa Wg. carpath., non svec. P. distichophylla et pallens Gaud. P. Halleridis R. & S. (quarum omnium specimina eximia *Hoppeana* et *Sieberiana* suppetunt). Ad Almanberg paræciæ Opdal Norvegiæ, ex speciminibus *Blyttianis* luculentissimis in herbar. reg. acad. scient. holm.!

7) Variat: (in *Alfvaren* Oelandiæ &c.) basi »nodosa», paniculæ quandoque flavescentis ramis abbreviatis, *badensis* Rehn. icon. XI. fig. 1625; porro *vivipara*.

8) Utplurimum *vivipara*.

9) Variat paniculæ condensatæ immo sublobatæ ramis abbreviatis (omnibus, etiam infimo, in Dactyli hispanica ab ima basi spiculiferis) quandoque »*glaucescens*».

10) Cynosurus cæruleus L.; spiculis inter *cæruleum* et *albidum* versicoloribus.

11) *Vulpia* bromoides Lnk.

12) Variat: (in prov. merid.) gracilior, elongata, mutica, (*Festuca*) *tenuifolia* Sibth.; in nemorosis sylvaticis laxior, pallens, foliis imis elongatis, aristis brevissimis, (*Fest.*) *capillata* Lam.; in alpinis *vivipara*.

13) Rehn. icon. XI. fig. 1542, Herbar. norm. V. 96. Festuca ovina var. *glauca* Auct. plur. (var. *vaginata* Hn.)

— <i>duriuscula</i> Auct. 1)	<i>Eubromus.</i> 8)
— <i>rubra</i> L. 2)	— <i>sterilis</i> L.
<i>Phæochloa.</i> 3)	— <i>tectorum</i> L. 9)
— <i>sylvatica</i> Vill.	
<i>Schœnodorus.</i> 4)	<i>Zeobromus.</i>
— <i>pratensis</i> Huds. 5)	— <i>patulus</i> M. & K. 10)
— <i>arundinacea</i> Schreb. 6)	— <i>arvensis</i> L.
Bromus L.	— <i>secalinus</i> L. 11)
<i>Bubromus.</i>	— <i>racemosus</i> L. 12)
— <i>giganteus</i> L.	— <i>mollis</i> L. 13)
— <i>asper</i> L.	Brachypodium PB.
— <i>erectus</i> Huds.	— <i>pinnatum</i> PB. 14)
— <i>inermis</i> Leyss. 7)	— <i>gracile</i> PB.

1) Rchnb. icon. XI. fig. 1538, Herbar. norm. VIII. 94. *Festuca ovina* var. *duriuscula* Auct. plur. Variat: (in *Alfvaren Oelandiæ*) minor, cæsia, foliis crassiusculis rigidis curvatis, (Fest.) *curvula* Gaud., Rchnb. l. c. fig. 1539, Herbar. norm. V. 98 «cæsia»; in glareosis maritimis (*Sandön!* extra Holmiam) stolonibus laxis gracilibus repens, foliis angustissimis, vaginis et panicula angusta subspiciformi erecta livido-violaceis!, *maritima* mili (var. *fusca* Hn.?), a Rchnb. non depicta, rhizomate fere *Fest. rubra arenariæ*, quamvis graciliore.

2) Variat: (in statu ceterum normali) *submutica*, item spiculis pube (variabili) conspersis, *villosa* Koch; in litoribus et scopulis marinis (Bahusia!) cæspitosa, foliis subfiliformibus glaucis, panicula angustata, spiculis puberulis, *litoralis* G. F. W. Mey. hanov., Herbar. norm. V. 97 (innovat.) «*duriuscula et dumetorum*»; in sabulosis (Scania &c.) stolonifera, levigata, rigens, spiculis subcinereo-puberis, (*Festuca arenaria* Osb., in *Fest. cineream* DC. proceriorem, spiculis cinereo-lanuginosis, transiens.

3) Griseb. rumel.

4) PB. (non *Schœnodorus* Fr.)

5) *Schœnodorus pratensis* PB.; a Linnæo cum specie subsequente confusa sub communi titulo *Festucæ elatioris*. Variat spiculis brevipedicellatis, in racemum simplicem distiche dispositis, *holiacea* Hn., Rchnb. icon. XI. fig. 1566, *Lolium festucaceum* Lnk. simulans.

6) *Festuca elatior* L. herbar., Sm. &c. *Schœnodorus elatior* PB.

7) Herbar. norm. VII. 94: var. *brevi-aristatus* Rchnb. icon. XI. fig. 1570.

8) «*Bromi genuini*» Koch.

9) Variat *leiostachys*.

10) Rchnb. icon. XI. fig. 1588; specim. *scand.* non vidi!

11) Variat: *submuticus* Rchnb. icon. XI. fig. 1600 (sinistr.); porro *longe-aristatus* (nempe aristis paleam subæquantibus).

12) Rchnb. icon. XI. fig. 1590, Herbar. norm. I. 79 «*pratensis*», VI. 90. Variat (nec ne?: Herbar. norm. VII. 95 «*simplex*») vegetior, panicula ditiori subeffusa, (*Bromus commutatus* Schrad., Rchnb. l. c. fig. 1589, Herbar. norm. VI. 89 «*pratensis*».

13) Variat: (*Bromus nanus* Weig., immo *monostachys*; ceterum *leiostachys* (*leiostachys nanus*: *Bromus* «*hordaceus*» Herbar. norm. VII. 97)

14) *Bromus pinnatus* L. Variat «*spiculis glaberrimis*», (*Brachypodium rupestre* R. & S.

Triticeæ:

Lolium L.

Eulolium.

— festucaceum Lnk. 1)

— perenne L. 2)

Temulentum.

— linicola Sond. 3)

— temulentum L. p. p. 4)

Agropyrum PB.

— caninum R. & S. 5)

— violaceum. 6)

— repens PB. 7)

— affine Deth. 8)

— acutum R. & S. 9)

— junceum PB. 10)

Elymus L.

Eelymus.

— arenarius L. 11)

Medusather.

— europæus L.

Hordeum L.

Myocriton.

— murinum L.

— pratense L. 12)

Rottbælliaceæ:

Lepturus R. Br.

— filiformis Trin. 13)

Nardus L. 14)

— stricta L.

1) Rehb. icon. XI. fig. 1347, Herbar. norm. VIII. 96 »Brachypodium loliaceum»; specim. *scand.* non vidi.

2) Variat (Lolium) *tenue* Auct., Rehb. icon. XI. fig. 1346 (dextr.)

3) *Lolium arvense* Schrad. &c., Herbar. norm. II. 78, non With. sec. recentior. *Lol. temulentum* L. herbar.!, habitans »inter . . . . . *Linum* L. *svec.* et spec.

4) Variat aristis abbreviatis, (Lolium) *arvense* With. sec. recentior., Rehb. icon. XI. fig. 1343.

5) Variat (infra cataractam amnis *Handölan!* Jemtlandiæ) quoad vaginas inferiores et spicam *violascens*.

6) *Triticum violaceum* Hornem.; formis ancipitibus (ex. gr. »Tr. caninum var. *submuticum*» et »Tr. *subsecundum*» Lstd. in schedul.) inter *Agropyrum caninum* et *repens* ambigens.

7) Rehb. icon. XI. fig. 1383—1388. Magnopere variat (formis notabilioribus l. c. egregie illustratis) nempe *arvense*, *dumetorum*, *Vaillantianum*, *Jæersianum* &c. ceterumque ad litora maris baltici occidentalis (Bahusiæ! &c.) »totum cesio-glaucum, foliis convolutis», *maritimum* K. & Z., Herbar. norm. VI. 96 (primitiv.) »litorale» (innovat. exhibet specim. cult.? *Triticum litoralis* Host in Scandinavia vix obvii).

8) Rehb. icon. XI. fig. 1391! (1834). *Triticum laxum* Fr. (1843). *Agropyrum acutum* var. *affine* Beurl. in Bot. Not. 1854 pag. 130. Rachi *glabra*: Herbar. norm. VI. 94; rachi dorso *villosula*: Herbar. norm. II. 80 »repens var.»

9) *Triticum acutum* DC? (de ratione dubii vide Anderss. gram. pag. 3 obs. 1; item Beurl. in Bot. Not. 1855 pag. 102 not. 9). Rachi *glabra*: in arena litorali Bahusiæ!; rachi dorso *villosula*: Herbar. norm. II. 79 »strictum», VI. 93.

10) Cum ceteris *Agropyris* spicularum magnitudine varians.

11) Spica *geniculato-inflexa* (»ob ustilaginem corruptentem» Wg.!): *Elymus geniculatus* Curt.

12) It. scan. pag. 214!

13) Rehb. icon. XI. fig. 1334, Anderss. gram. tab. 1. fig. 12. 1, Herbar. norm. XI. 94 »*Lepturus incurvatus* var. *strictus*»; *curvus*: *Rottbællia incurvata* Nolt. holsat. *Lept. incurvatus* Fr., tab. cit. fig. 12. 2, non Trin.

14) Genus, mediante *Psiluro!*, *Rottbælliaceis* subjunctum.

2. Anmärkningar om de former af *Triticum*, som förekomma i Norden, af L. L. Læstadius.

Aflidne Professor Wahlenberg antog i sin Flora Lapponica en form af *Triticum*, hvilken han då ansåg vara *Triticum caninum*; men sedermera upptog han i Flora Svecica samma form såsom en varietet af *Triticum repens*; men de Botanister, som sedermera hafva besökt Lappmarkerna, äro dock af den öfvertygelsen, att den är verkligen *Triticum caninum*. Denna olikhet i om-dömet om en och samma växt är redan i sig sjelf märkvärdig, och förtjenar därför närmare undersökas. Formerna af *Triticum repens* äro i ekonomiskt hänseende mera skadliga än nyttiga, och förtjena därför en särskilt uppmärksamhet af vetenskapsmannen och jordbrukaren. Rätta anledningen, hvarföre Prof. Wahlenberg ansåg sin i Flora Lapponica upptagna *Triticum caninum* vara en variation af *Triticum repens*, tyckes vara den, att *Trit. caninum* i Norden har mycket kort krypande rot, hvilket kan vara en följd af klimatet; hvaremot roten af *Trit. caninum* i medlersta Sverige, t. ex. vid Upsala, är nästan knölig, och kan der kallas »*cæspitosa*», hvaremot roten af *Trit. caninum* i Lappland kan kallas »*subrepens*». Den utbreder sig nemligen till ett kvarters och half alns omkrets på de af vårfloden öfversvämmade elfsstränderna, och endast i torra bergsbranter kan man träffa den med knölig och tufvad rot. Likväl är icke roten på elfsstränderna så beskaffad, att den kan kallas för krypande, emedan rotskotten äro blott en, högst två tum långa, men emedan den årligen utbreder sig cirkelformigt, kan en enda individ (d. v. s. 10, 20 strån från samma rot) intaga en areal af flere kvadratalnar i omkrets. För öfrigt har denna form inga karakterer, hvarmedelst den skulle kunna skiljas från *Trit. caninum*, och hänföras till *Trit. repens*. *Trit. caninum*, »*radice subrepente*» läres äfven förekomma omkring Upsala, alldenstund Prof. Wahlenberg upptagit densamma under namn af *Triticum repens* β . i Flora Upsaliensis och citerar dervid Fig. i Flora Danica 1447, hvilken figur annars plägar hänföras till *Trit. caninum*. En annan form, hvilken på långt håll liknar *Triticum caninum*, men hörer i sjelfva verket till *Trit.*

repens, och kallas af allmogen i Norrland för »Exing», har långkrypande rot, och borst af agnskalens längd. Denna form är mycket allmän i norden, och anses med rätta som ett skadligt ogräs i åkrarne; men jemte denna förekomma ock andra former af *Triticum repens*, hvilka på sina ställen tyckas vara väl skilda från hvarandra. På andra ställen åter tyckas de sammanflyta till en enda art. Här i Pajala finnes i en åker, som *Trit. repens* intagit, tvänne former, växande i hundratals exemplar, utan märkbar öfvergång; och man skulle tycka, att lokalen här icke kan vara orsaken till de olika formerna, utan att en inre egenskap måste ligga till grund för dem. Den ena formen, med borst af agnskalens längd, är anmärkt af Prof. Wahlenberg i *Flora Upsaliensis* under namn af *Triticum repens* γ , hvilken borstbärande form har styrkt nämde författare i den öfvertygelsen, att äfven β (ibidem) hörde till *Triticum repens*. Om vi kalla denna borstbärande form af *Triticum repens* för »Exing» (*Tr. repens*, boreale), så hafva vi i samma åker en annan form, med tätt på hvarandra liggande ax, och mycket korta borst, hvilken, växande i flere hundra exemplar jemte Exingen, icke visar något tecken till öfvergång i den förra. Denna form lär vara *Triticum cæsium* Presl. enligt Koch Synops. och hörer till den afdelningen, som saknar all hårbeklädnad på bladens öfre sida, ehuru detta kännemärke icke gerna passar till afdelningsmärke, åtminstone här i norden, hvarest hårbeklädnaden är föränderlig.

Men vi hafva ännu en form af *Triticum repens*, som är mycket allmän, vid åkerrenar och vid husen, och tyckes vara så vida beständig att jag icke har sett den directe öfvergå i de andra formerna. Denna skiljes af allmogen i Norrland från den förut nämde »Exingen» och kallas för »Qvickrot», på finska: »*helvöheinä*». Den liknar på långt håll *Lolium perenne* och är måhända af misstag upptagen under detta namn af Linné uti dess *Flora Lapponica*; vi kunna kalla denna form för *Triticum repens*, domesticum, till skilnad från de föregående (boreale och cæsium). Dessutom hafva vi den vanliga *Triticum repens*, sådan den förestalles i Sv. Bot. Fig. 58.

Om vi jemföra dessa former med *Trit. violaceum* Horn., så finna vi, att densamma ingalunda kan förenas med *Tr. repens*, men snarare går ihop med *Tr. caninum*. Åtminstone förekomma flere former här omkring, som stå midt emellan *Tr. caninum* och *violaceum*; denna sistnämnda blommar tidigast, och kunde förtjena att odlas, emedan den innehåller den största kärnan ibland *Agropyra*; som den är styf och rak, så skilja sig icke blomskalen från hvarandra under blomningen; eller kronorna öppna sig icke under blomningen, såsom hos de andra formerna. Emedan dessa former äro svåra att skilja från hvarandra, vill jag här uppställa några kännemärken, hvarigenom *Triticum caninum* och *violaceum* kunna skiljas från alla former af *Triticum repens*.

1. Stamina breviora, seu latitudine sua duplo-quadruplo tantum longiora; glumella interior exteriorem fere æquam. (*Triticum caninum* et *violaceum*, cum formis intermediis.)

A. Radix nodoso-cæspitosa. (*Triticum caninum* Wahlenberg.)

α) *Montanum*: Spiculis longius aristatis, valvis trinerviis; foliis supra pilis brevissimis vestitis, utrinque scabris. Upsaliæ, Godtsundaberg in Spec. ded. Wahlberg. 1822.

β) *Variogatum*: Spiculis brevius aristatis; valvis 5-nerviis; foliis supra pilis raris adpersis. Kengis Bruk 1856.

Obs. Culmi ex eodem radice habent nonnulli spiculas aristis longioribus præditas, alii habent spiculas, aristis brevioribus instructas, quæ quidem ad *Tr. violaceum* aproximantur.

B. Radix breviter repens. (*Triticum caninum* Wahlenberg Flora Lapponica. Zetterst. Resa; et Fristedt Resa i Torne Lappmark. Andersson, Qvickjoek &c. *Triticum repens* β. Wahlenb. Flora Upsaliensis et Svecica.

α) *Nemorale*: Spicis nutantibus laxis; spiculis subtrifloris, longius aristatis; valvis trinerviis; foliis supra pilis raris adpersis. Hab. in nemoribus et sub rupibus ubique Norrlandiæ, Lappon. Finmarkiæ etiam Upsaliæ, rarius.

β) *Lapponicum*: Spicis crassioribus, rectis; spiculis multifloris; valvis 5-nerviis; foliis latis, pilis sparsis supra

vestitis. Hab. locis pinguidis juxta domos, per universam Lapponiam

γ) *Violaceum*: Spicis rectis, strictis, subturgidis; spiculis breviter aristatis, vel mucronatis, adpressis; valvis 3—5-nerviis, mucronatis. Tr. violaceum, Horn. Hn. Fr. Hab. in Lappon. Tornensi. Karesuando frequ. Jukkasjärvi (Friedt). Pajala &c., sed semper locis durioribus et multis formis ludit, utpote aristis longioribus, brevioribus et demum nullis (Spitzbergen ded. Vahl). Specimina Norvegica a Lindblom accepta, Brachypodia ad Triticum trahunt; quippe spiculas nonnullas pedicellatas habet; quod etiam in speciminibus Vahlianis ex Spitzbergen animadvertitur.

2. Stamina latitudine sua 3. longiora; glumella interior, exteriore multo brevior: radix repens. (*Triticum repens* Wahlenberg. et auctor.)

α) *Boreale*: Spiculis longius aristatis: aristis longitudine glumorum; glumis lineari-lanceolatis, et linearibus fol. supra pilis raris adpersis ornatis (quæ nota variabilis est). *Triticum repens* γ . Wahlenb. Flora Upsaliensis. Hab. per universam Sveciam borealem (Upsaliæ Wahlenb.), Hernösand, Pajala, Westrobothniæ, &c. sed in Lapponia Tornensi desideratur. Hæc forma præcipue »Exing» appellatur a rusticis; et »Calyce floribusque aristatis subæqualibus; (interdum) Spiculis passim geminatis;» distinguitur a sequentibus; calyx enim est longitudine fere flosculorum; spicis erectis paucifloris numquam nutantibus, glumisque angustatis, interdum linearibus seorsim in subulatam formam contractis. Crescit promiscue cum Tr. cæσιο et domestico, sine ullo visibili transitu.

β) *Dubium*: Spiculis multifloris, breviter aristatis; calyce spicula duplo brevior; spica grandior, obesior; folia pilis rarioribus ornata. Hab. circa Kengis et alibi; sed sine radice ægre a Tritico violaceo distinguitur, utpote multiformis; interdum Festucam (festucaceum), interdum Elymum (elymiforme), interdum Brachypodium (brachypodiaceum), referens. *Triticum repens* Sv. Bot. Fig. 38, forma aristata, nostram formam bene exprimit; sed spiculæ duplo majores sunt.

γ) *Cæsium*: Spiculis imbricatis, mucronatis, compressis; calycibus carinatis, oblongis, margine scariosis; foliis latis, scaberrimis, omni vestitu piloso destitutis. Trit. cæsium Presl. Secund. Koch synopsis. Hab. in Pajala, in agris quos occupavit simul cum Tr. boreali, sed sine ullo visibili transitu. Hujus formæ spiculæ imbricatæ, rachidi adpressæ, magis, quam aliorum, complanatæ; et color totius graminis cæsius, e longinquo distingvunt hanc formam a ceteris.

δ) *Domesticum*: Spiculis muticis; calycibus lanceolatis, spicula tertia parte brevioribus. (*Triticum repens* Wahlenberg Fl. Lapon. præcipue ob comparisonem cum Lolio; est enim e longinquo, Lolio perenni simillimum, et errore forsitan pro Lolio in Fl. Lapon. Lin. habitum.) Hab. ad margines agrorum, et juxta domos frequenter et multis locis copiose, per totam Lapponiam, Westro-bottniam et Norrlandiam. Etiam hæc forma constans esse videtur, crescit enim promiscue cum aliis formis sine visibili transitu, et incolis Norrlandiæ sub nomine »Qvickrot» notum, Fennis »Helvåheinå». Hoc autem observavi, non omnes formas, æqualiter quovis anno, provenire; sic Tr. repens dubium, frequens erat anno 1850; postea vero evanuit. Ideoque istius modi formæ, quamvis certis annis constantes esse videntur, tamen caute distingvendæ; Natura enim aliter, aliter Botanici statuunt. *Triticum repens* γ. Wahlenb. Fl. Sv. quod secundum judicium Friesii est Trit. acutum Decand. eodem modo constans esse videtur, quamdiu in arena crescere pergit, etsi nihil aliud est quam forma Tritici repentis, ex arena enatum.

3. *Anmärkningar om de nordiska arterna af sligtet Agrostis, af L. L. Læstadius.*

Prof. Wahlenberg uppgifver i Flora Svecica att Agrostis stolonifera icke förekommer norr om Upsala.

Man har icke heller förnummit, att någon af de Botanister, som i sednare tider besökt Norden, skulle hafva anmärkt denna form i Lappmarkerna. Hr Fristedt har i sin förteckning öfver växterna i Jukkasjärwi upptagit endast en art af Agrostis, nemligen Agrostis rubra

L. Fr. Wahlenb.; likväl är *Agrostis vulgaris* lika allmän i Jukkasjärwi, som i andra Lappmarker. Uti Hartmans andra upplaga af Scand. Fl. antages Agr. stolonifera gå till Gestrikland. Uti Hartmans tredje upplaga utsträckes gränsen för Agr. stolonifera till Wermland. Först i fjärde upplagan utsträckes gränsen för Agr. stolonifera till Lappland, i anledning af några exemplar, från Karesuando, meddelade af undertecknad. Det är likväl mycken tvifvel underkastadt, huruvida den form, som finnes så allmänt i Karesuando, är den verkliga Agr. stolonifera. Om man nemligen antager, att denna form är den verkliga Agr. stolonifera *Recentiorum*, så måste man derjemte antaga, att Agr. vulgaris och stolonifera utgöra en enda art, emedan de former, som finnas här i nordens, verkligen sammanflyta, hvarom man kan blifva öfvertygad, när man följer *Agrostis vulgaris* på spåren, och betraktar de olika formerna, på olika jordmän. Här i nordens, hvarest åkrarne sällan trädas, har Agr. vulgaris innästlat sig som ogräs i åkrarne, och der växer den naturligtvis frodigt, emedan åkern är väl gödd; men med frodigheten följer också alla delars frodigare utveckling. Roten blir krypande, men icke såsom i södra och medlersta Sverige, med rot-skott eller stolonier ofvan jord, utan under jord, hvarvid blad uppskjuta ifrån den krypande roten. De på den vanliga Agr. vulgaris knappt synliga bladsnärpen, »*ligula*», utvecklas på denna form, och churu endast Agr. vulgaris står rundt omkring åkern, på åkerrenarne, tror man sig hafva en fullkomlig *Agrostis stolonifera*, såsom ogräs i den gödda åkern. Dock måste man göra den slutsatsen, att denna form, hvilken vi må kalla *Agrostis vulgaris »repens*», icke är annat än *Agrostis vulgaris*, all-denstund *Agrostis stolonifera* icke förekommer i hela trakten, och är icke anmärkt af mig, norr om Hernösand. Af samma beskaffenhet är den i Karesuando anmärkta Agr. stolonifera (Hn. 6. & Læst. loc. paral. pag. (§. 4.) 213. Not.), hvilken har kortare snärp, än den vanliga Agr. stolonifera, men längre än vulgaris. Denna form har en mycket lång och under jorden krypande rot, hvarifrån blad uppstiga här och der. Denna form har visserligen det kännemärke, som vanligen tillägges Agr.

stolonifera, nemligen att vippan är sammandragen före och efter blomningen; dock är icke denna form den rätta *Agr. stolonifera*, utan en medelform (*Agr. vulgaris repens*), som förenar *Agr. stolonifera* och *vulgaris*. Af denna *Agr. vulgaris repens*, finnes i Karesuando en borstbärande form, som äfvenledes har längre snärp än *vulgaris*, men liknar för öfrigt *Agr. rubra (borealis Hn.)*, och är temmeligen allmän. Denna form: *Agr. vulgaris* eller *stolonifera β. aristata*, Hn. synes vara mera skild från båda än dessa sinsemellan. Då Hartman i fjerde upplagan upptager *A. vulgaris β. aristata* och *A. stolonifera γ. aristata*, så är det nu svårt för mig att veta, till hvilkendera den af mig meddelade formen från Karesuando hänföres.

Uti 6:te upplagan af Hartmans *Scand. Flora*, hänföres *Agrostis alpina* Wahlenb. till *Agrostis borealis* Hn. under namn af *β. minor*, hvarjemte *Sv. Bot. Fig. 668* hänföres till *α*, och *Fig. 445* till *β*. Detta omdöme om dessa former är säkerligen förhastadt. När man nemligen betraktar deras olika vegetation, kan man icke förena dem, emedan *Agr. borealis* har längesedan blommat ut, innan *Agr. alpina* Wg. har kommit till blomning. Jag talar nu om *Agrostis alpina* Wahlenb. *Fl. L. & Sv.* som i sednare tider blifvit ansedd för att vara *A. rupestris* All. och är såsom sådan upptagen af Hr Magister Andersson i förteckningen öfver Qviekjocks »*Plantæ vasculares*», hvarest den anses vara skild från *A. rubra (borealis Hn.)* och *A. canina*. Jag har också under vistelsen i Karesuando, varit af den öfvertygelsen, att den kunde vara en fjellform af *Agr. Canina*, emedan den icke har några karakterer, hvarmed den kunde skiljas; men aldrig har det kunnat falla mig in, att förena den med *Agr. borealis* Hn. *Agr. canina γ. mutica* upptogs af D:r Hartman i 3:e Ed. såsom meddelad af Læstadius från Lappland; men det har sedan fallit mig in att undersöka, hvarföre *A. canina* icke förekommer i Norrland; man har icke förnummit, att någon Botanist har observerat den i Norrbotten, Westerbotten eller Ångermanland; uppgiften i *Wg. Fl. Svecica*, att *A. canina* förekommer sparsamt i Jemtland, grundar sig på D:r Hartmans uppgift i *Vet.*

Akad. Handl. 1814, som redan i första upplagan ville förena *A. rubra* och alpina Wg. Vål har Magister Andersson upptagit *A. canina*, såsom växande i Qvickjock, likväl skild från *A. rupestris* och rubra; dock kunna vi draga-i tvifvelsmål, huruvida *A. canina* växer i Qvickjock, då den icke finnes i Norrland. Ehuru således *A. alpina* icke har några framstående karakterer, anser jag dock på ofvananföorde skäl, att *Agr. canina* icke förekommer i Lappland, utan är det *Agr. alpina* Wg, som blifvit ansedd för *A. rupestris* Allion. och har i Hn. 6. alldeles försvunnit eller blifvit hänförd dels till *A. canina*, dels till *A. rubra*, hvarifrån den dock är väsendtligen skild, genom sitt vegetationssätt, hvilket af mig kunnat i 20 år observeras på dem båda. Emedlertid har nu *Agr. alpina* Wahlenb. alldeles försvunnit från Sv. floran, och jemväl *Agr. rupestris* såsom svensk, emedan dessa namn skulle tillhöra utländska arter, som icke finnas i Sverige. Vi måste därför kalla den i Sveriges fjelltrakter allmänt förekommande arten, »*Agrostis alpestris*»: »panicula angusta pauciflora: ramis simpliciusculis lævibus, arista infra medium proveniente rectiuscula, corolla univalvi» Wg. Fl. L. »foliis perangustis», ibid. »Flores majusculi, magnitudine fere Airæ flexuosæ, vel duplo majores, quam in Agrostide canina», ibid. *Agrostis alpina* Wahlenb. Fl. L. & Sv. *A. rupestris*. Hartm. Ed. 2. 3. 4. *A. canina* p. p. Hn. 3. 4. 5. 6. Scil. forma mutica. *A. borealis* β. Hn. 6. p. p. *Trichodium alpin.* Sv. Bot. Fig. 545.

Panicula semper oblonga, contracta, ramis erecto-patentibus, nunquam divaricatis, nec horizontaliter patentibus; folia non quidem setacea, sed perangusta, plana et interdum complicata; ligula brevi oblonga. Floret multo post. *A. rubram*.

Ännu en annan form af *Agrostis* är anmärkt i Karesuando, som väl hörer till afdelningen *Trichodium*, men har så mycken likhet med *Agrostis vulgaris*, att den icke blef observerad, förrän mot slutet af min vistelse i Karesuando; jag skulle troligen icke hafva gifvit akt på den, om den icke händelsevis växt på en sandig strand helt nära *Agr. vulgaris*. Det väckte min uppmärksamhet att denna form hade en oval vippa och smala rotblad;

men annars var den lik *A. vulgaris*. Men när jag såg på den närmare, befanns den vara ett *Trichodium*. I början trodde jag mig i denna form hafva funnit den rätta *Agrostis alpina*; men kännemärkena vilja icke passa väl tillsammans. Och då till och med den form, som i Hn. 4. ansågs vara den rätta *Agr. alpina* Scop., nu är hel och hållen utesluten från Skandinaviens flora, så måste vi kalla denna form:

»*Agrostis hyperborea*» panicula ovata, ramis patentibus, asperulis; ramulis divaricatis; corolla univalvis, basi aristata; foliis omnibus planis, angustatis; radix breviter stolonifera; ligula lanceolata, elongata; calycibus lanceolatis, et etiam post florescentiam apertis (non clausis ut *A. alpestris* et *rubra*), ut *A. stolonifera*, cujus maximam similitudinem habet; corolla etiam lanceolata, et basi aristata, arista plerumque curvata. Hab. in Lapponia Tornensi Paræciæ Enontekis supra Gunnarin Korva, in ripa arenosa, a me observata anno 1846. Huc spectantia specimina dedit Vahl e Grönlandia, sub nomine *Agr. caninæ*, sed *A. canina* longe aliter se habet. Nostra enim quo ad habitum, *A. stolonifera* simillima, ut panicula florens ovata, ramis patentibus, et ramulis divaricatis; post florescentiam panicula contracta, flosculis apertis (optima *A. stoloniferæ* nota); folia angusta quidem non vero setacea, sed post exsiccationem, complicata. *Agrostis rubra*, Lin. Wahlenberg, Fries (*A. borealis* Hn.), differt panicula triangulari; ramis horizontaliter patentibus; flosculis ovato lanceolatis, clausis (etiam sub florescentia); ligula lanceolata brevi; »Auctumno rufescit» Linné. Variat α) *borealis* ramis paniculæ paucis, lævissimis. Hab. in uliginosis Lapponiæ et Norrlandiæ usque ad Hernösand; β) »*rubra*» panicula multiflora, et magis colorata. Sv. Bot. Fig. 668. *Agr. rubra* Lin. Sv. Habitat locis asperis, in ripis arenosis (Karesuando) in collibus Angermanniæ, et forsitan usque ad Helsingiam; sed *Agr. vulgaris* simillima et facile cum hujus varietate β . aristata, confundenda; quod verosimiliter a Linneo factum est in Flora Svecica; Wahlenb. autem de industria *Agr. vulgarum* cum hac forma, connectit, quasi typus Figuræ 668, corolla bivalvi fuisset ornatus; sed hic typus fuit *Trichodium*: et sane *Agr.*

vulgaris β . aristata in Lapponia Tornensi obveniens, valde similis est, sed corolla bivalvi dignoscitur. *Agrostis vulgaris* auctorum differt panicula patentissima, ramulis divaricatis, corolla bivalvi, ligula brevi, foliis planis. Hab. ubique per universam Lapponiam frequentissime, usque ad terminum *Betulæ albæ*, superiorem; in ipsis alpinis regionibus nunquam vidi.

α) *Vulgaris*, ligula abbreviata, panicula post florescentiam ovata non contracta.

β) *Repens*, ligula subelongata lanceolata, panicula ante et post florescentiam contracta; radice repente. Hab. in Lapponia Tornensi in pratis, frequenter, et in Pajala, in agris, luxurians hujus forma aristata, circa Karesuando frequens, panicula minus divaricata, et post florescentiam ovata, *A. rubræ* simillima, sed corolla bivalvis est. *Agrostis stolonifera* e Lapponia, Hartm. 4. non est vera, sed vulgaris β . repens mihi.

4. Några anmärkningar om *Scirpus lacustris*, af L. L. Læstadius.

Under min vistelse i Karesuando, fästes min uppmärksamhet på några gräslika trekantiga blad, som funnos vid Idivuoma, uti en sjö helt nära gården, bakom byn, och ansåg jag dessa blad, till en början, tillhöra någon *Scirpus*; men Professor Wahlenberg, till hvilken dessa blad eller strån öfverlemnades, ansåg dem tillhöra *Butomus umbellatus*. Dervid fick det för en tid bero. Men när jag flyttade till Pajala, förekommo återigen dessa tvifvelaktiga blad allmänt i Torneå elf; uti djupare vatten äro de slaka, och likna bladen af *Pot. sparganifolius*; de uppkomma från en horisontel rotstock, och äro ganska många i ett knippe; på grundare vatten äro de upprättstående, och se då ut som blad af en *Carex*. Slutligen fick jag äfven se det höga trinda strået, uppstigande från samma rot, som bladen, men utan tecken till bloming eller frukt. Dessa strån likna fullkomligt stråen af *Scirpus palustris*, och kallas af Finnarne här på orten »*Kahilas*», men de säga sig aldrig hafva sett denna »*Ka-*

hilas» med blommor eller frukt i elfven, ehuru den förekommer på sina ställen ymnigt både i Torneå, Muonio och Tärändö elfvar. Men i smärre elfvar eller skogsbäckar finns den blommande och är der ingenting annat än *Scirpus lacustris*, Lin. Emellertid finnas icke dessa långa, smala och hvasst trekantiga blad i förening med den blommande stjelken, och man vet icke, om någon Botanist har sett några blad på roten af *Scirpus lacustris*, då det uti Wahlenbergs Flora Svecica heter: »*Vaginis copiosis, apice foliaceo brevi terminatis; sed de cetero folia nulla in tota planta.*» Man stannar således i ovisshet, om den växt, som förekommer i elfven, är samma växt, som förekommer i skogsbäckarne, emedan de strån som finnas i elfven, komma visserligen från samma rot, som de alnslånga bladen, men hafva ingen blomma eller frukt. Jag har måst göra den slutsatsen, att *Scirpus lacustris* fordrar för sin blomning varmare vatten än det, som finns i elfven. *Butomus umbellatus* finns icke närmare än i Kemi på Finska sidan, och i Sverige vet man icke, om någon Botanist har sett den norr om Helsingland. Deremot finns *Scirpus lacustris* med blommor och frukt i skogsbäckarne, t. ex. i Tärändö och vid Kaunisvaara, hvarifrån fröna kunna lätteligen komma med vårfloden till elfven, hvarest de rotfästa sig. Men växten har, som sagdt är, aldrig varit sedd med blommor i elfven, emedan vattnet är för kallt. I det stället skjuter rotstocken upp en mängd af långa, ända till halfannan alns långa bladknippen, emellan hvilka den manshöga stjelken här och der uppspirar, och hafva dessa strån i strömmande eller rinnande vatten en darrande rörelse, hvadan Finnarne säga: »han darrar som ett säfstrå» (*vapise niin kuin kahilas*).

---

5. Anmärkingar om *Gnaphalium sylvaticum*, af L. L. Læstadius.

Klimatet i Norden är mera fuktigt än annorstädes, hvilket frambringar åtskilliga växtformer, som icke förekomma längre söderut. Man kan lätteligen blifva bedragen på dessa former och anse dem för verkliga

arter, om man icke har tillgång på mellanliggande och sammanbindande former. Sådant är förhållandet med åtskilliga vattenväxter, t. ex. Sparganium, Calamagrostis, Potamogeton m. fl. Men äfven torrkan, när den inträffar, kan åstadkomma sådana former, som man aldrig sett förr; t. ex. Sparganium natans Lin. kan under torra somrar blifva Spargan. erectum Lin. och tvärtom kan Sparg. erectum Lin. under regniga somrar blifva Sparg. natans. Ett annat exempel hafva vi uti Gnaphalium sylvaticum Lin., hvilken tyckes vara väl skild från Gn. supinum; men när torra och varma somrar inträffa, tyckas vissa former af Gn. sylvaticum gå så nära Gn. supinum, att man måste vara mycket uppmärksam om man skall kunna skilja den ena artens smärre former från den andras större former. År 1855 var brist på regn från våren, och försommaren varm. Gnaphal. sylvaticum, annars så vanlig här omkring, syntes icke till, men i slutet af Augusti och början af September kom regn, och då först började Gnaphal. sylvaticum att växa, men den var så kort och späd, att den med möda kunde skiljas från Gn. supinum, hvilken äfven förekommer här i Pajala, eburu sparsamt. Höstformen af Gn. sylvat. blef, lika som Gn. supin. i fjellen, utan stjolk, och såg rätt besynnerlig ut. Man skulle, utan kunskap om orsaken till denna höstform, hafva kunnat anse den för ett nova species, om icke de mångfaldiga mellanliggande formerna visat, att den verkligen hör till Gnaphal. sylvaticum, hvilken härstädes tyckes vara väl skild från Gnaphalium Norvegicum Retz. Båda arterna förekomma här växande om hvarandra, utan synbara öfvergångar. Jag vill här anmärka några former af Gnaphal. sylvaticum, som visa, huruledes klimatet inverkar på växternas vegetation.

Gnaphalium sylvaticum. Lin. et Auctorum.

a) *Elongatum*: caule pedali, folia radicalia nulla (quæ ut in Gnaph. norvegico seorsim crescunt); capitulis inferioribus pedunculatis, distantibus, superioribus in spicam foliaceam congestis. Hab. ad margines agrorum rarius 1854.

b) *Densiflorum*: semipedalis; folia radicalia parva; spica subovata, condensata in apice caulis. Hab. locis apertis siccioribus.

c) *Rariflorum*: semipedalis; capitalis distantibus; folia radicalia emarceida. Hab. in sylvis umbrosis. Hæc forma valde gracilis et ægre a Gn. supino majori distinguitur.

d) *Procumbens*: caulibus multis ex una radice enatis, procumbentibus, bipollicaribus, foliis radicalibus emarceidis. Hab. locis durioribus. Forma æstivalis.

e) *Radiciflorum*: floribus a radice per totum caulem, ad apicem sparsis; foliis radicalibus plurimis lineari oblongis (non emarceidis). Hab. locis duris, lapidosis. Forma serotina, auctumno florens anno 1855.

f) *Serotinum*: foliis elongatis, lineari oblongis; caulibus abbreviatis, floribus in capitulum congestis. Forma maxime serotina florens auctumno initio Octobris 1855. Hab. locis denudatis apertis.

g) *Subsupinum*: caule paucifloro, abbreviato, gracili, paucifolio. Habitat in ericetis circa Pajala 1855. Valde similis Gn. supino.

Ex his rariflorum, vernalis est forma, elongatum, densiflorum, æstivales; procumbens, radiciflorum, serotinum, et subsupinum, auctumnales sunt, et certis annis tantum obveniunt; æstate calida, ut anno 1855, quo anno inopia pluviae crescere non potuit, sed demum versus auctumnum, primum folia, deinde caules abbreviati vegetare cæperunt, ideoque forma maxime serotina fere acaulis fuit.

Omnes istæ formæ singulares distinguuntur a Gn. supino foliis supra denudatis, latioribus; floribus magis coloratis; occurrunt tamen individua valde dubia, inter Gn. sylvaticum et supinum media, quæ si specimina plurima invenirentur, Gnaphalium fuscum quodem modo efficere possent. Differt enim Gnaphal. supinum a Gnaphalio fusco, foliis linearibus, acuminatis, duplo longioribus; calycibus extimis acutioribus, glaberrimis. Secundum hanc notam Fig. b. c. in Sv. Bot. Tab. 716. ad Gnaphalium fuscum pertinerent, sed Fig. a. ibid. ad Gnaphalium supinum pertinet, quippe Gn. fuscum in Lapponia Tornensi a me non visum, ubi Gnaphal. supinum frequens. Gnaphalium norvegicum differt, secund. diagnosi Kochii, »foliis utrimque lanuginosis», radice simplici (minime ramosa et stolonifera, ut Gn. sylvaticum).

α. Glomeratum: floribus in spicam oblongam congestis; foliis (a radice liberis et seorsim crescentibus) oblongis obtusiusculis; caulinis oblongis acutis. Hab. in Lapponia Lulensi, et latere Norvegico passim.

β. Fuscatum: floribus inferioribus sparsis, superioribus in spicam contiguam approximatis; folia seorsim crescentia, lanceolata, acuminata. Hab. in Lapponia Tornensi et alibi. Folia incauta exsiccatione infuscantur.

Obs. Folia illa radicalia sed seorsim crescentia, biennem plantam significant, etsi perennis esse videtur. Forsitan folia prima seorsim crescunt, sine caule, deinde posteriore et sequentibus annis caulis enititur. Hoc factum tantummodo semel e Gn. sylvatico, v. elongato observatum, cujus folia radicalia desiderentur et tamen folia prima a cauli remota, seorsim proveniunt.

Litteratur-Öfversigt.

Öfversigt af Kongl. Vetenskaps-Akademiens Förhandlingar. Tolfte Årgången. 1855. Med tretton tafflor. Stockholm, 1856. P. A. Norstedt & Soner. pp. 402. 8:o.

Denna årgång innehåller sju afhandlingar af botaniskt innehåll, neml. 1:o Om den systematiska skillnaden emellan svampar och lafvar, af Dr W. Nylander; 2:o Om Ukräns Laf-vegetation, af Mag. Th. Fries; 3:o Om en i Sverige funnen art af Tryffel, af Prof. E. Fries; 4:o Om de med Saccharum beslägtade genera, af Prof. N. J. Andersson; 5:o Om släktet *Apluda*, af Prof. N. J. Andersson; 6:o *Pulsatilla patens* funnen på Gottland, af Hrr J. C. W. Stenhammar och M. M. Floderus; och 7:o Nytt växtställe för den hvita Tryffeln, af Prof. P. F. Wahlberg. Dessutom förekommer uti densamma en physiologisk afhandling af Hr Chr. Boeck: »Nogle Forsög til nærmere Bestemmelse af Forholdene med Planternes Indsugning og Uddunstning af Vand.»

Den första afhandlingen, sysselsättande sig med den svåra, om icke omöjliga, begränsningen af de närbeslägtade

växtklasserna: Lafvar och Svampar, är af nog stort intresse, att den förtjenar i sin helhet delgifvas Bot. Notisernas läsare. Den lyder sålunda:

»Länge hafva lafvarne i de botaniska systemerna blifvit hänförde, såsom en underafdelning, till algerna samt till följe deraf benämnde *Algæ terrestres*, *Aërophyceæ* m. m., men en uppmärksamare undersökning af deras organisation har seduare visat deras långt större släktskap med svamparne. Lafvarne förete nemligen, förmedelst grupperna *Lichineæ* och *Collemeæ* *), en endast skenbar affinitet med vissa alger, men deremot genom *Graphideæ* och *Verrucariæ* en verklig öfvergång till några svampsläkten, så väl bland *Pyrenomycetes* som *Discomycetes*.

Hvad lafvarnes förhållande till algerna vidkommer, måste likvisst anmärkas, att sistnämnde växtklass, i hänseende till de former, som närma sig släktena *Ephebe* och *Gonionema* bland lafvarne, ingalunda är skarpt begränsad; ja måhända några af dessa former, såsom *Scytonema* och *Sirosiphon*, med skäl kunde anses för ofullständiga, arter af nämnde två lafsläkten tillhörande, utvecklingstillstånd eller degenerationer, motsvarande de så kallade *Leprariæ* af laf-familjen *Lichenaceæ*. *Scytonema* står i ett sådant förhållande till *Gonionema*, alldeles på samma sätt som *Sirosiphon* till *Ephebe*. Thallustrådarne af *Gonionema velutinum* (Ach.) skilja sig svårligen från *Scytonema flexuosum* Men., och de yngre grenarne af *Ephebe pubescens* Fr. öfverensstämma fullkomligt med *Sirosiphon saxicola* Næg. Svårare är att antaga *Nostocs* öfvergång till *Collema*. Men alla dessa tvetydiga bildningar äro alltid sterila, eller åtminstone har ej någon fruktifikation hos dem blifvit med säkerhet konstaterad och beskrifven med behörig noggrannhet.

Helt annorlunda är det med släktskapen emellan lafvar och svampar, ty här utgöras de former, som närma sig hvarandra och så godt som sammansmälta, af växter med fullt utbildade frukter, ehuru visserligen tillhörande

*) I ett nyligen uti *Bulletin de la Société botanique de France* intagen uppsats har jag förenat till en gemensam familj, *Collema-cæ*, både *Lichineæ* (med släktena: *Gonionema*, *Ephebe*, *Lichina*, *Pterygium* (n. g.) och *Collemeæ*.

de lägsta länkarne af de bägge klassernas formserier. Denna släktskap är så stor, att det i några fall är omöjligt att bestämdt afgöra om en art (eller åtminstone det exemplar man vill bestämma) hörer till den ena eller den andra af dessa klasser. Denna omständighet kan likväl ej utgöra ett tillräckligt skäl för att sammanslå dem, ty i alla fall äro deras beröringspunkter endast undantag. Såväl lafvarne som svamparne erbjuda sin egna typ, sinsemellan väsendtligen olik hos hvardera klassen betraktad i dess totalitet. Dessutom kan jämförelsen dem emellan endast sträcka sig, hvad de sednare angår, till deras med sporsäckar försedda representanter (*Thecaspori* Lév.), ty svamparne med nakna eller på basider uppburna sporer (*Clinospori* Lév.) hafva ingenting motsvarande ibland lafvarne; och hellre än att antaga med Tulasne *pynciderna* *), som man stundom träffar på deras thallus, för ett slags supplementärfukt, förekommande på en del lafvar och svampar, kan man måhända med större skäl betrakta dem som små fungösa parasiter, beslägtade eller identiska med Mycologernas *Diplodia*, *Phoma* och *Cytispora*.

Öfverhufvud taget kan sägas, att lafvarne skilja sig ifrån svamparne genom en thallus, innehållande bland dess elementer chlorophyll eller så kallade gonidier, samt ett hymenium genomträngdt af en gelatinös stärkelseartad substans, egenskaper som saknas hos de sednare. Men härvid måste genast observeras, att ej sällan lägre lafvar förekomma med blotta frukter, saknande egen thallus, detta antingen tillfälligtvis, såsom »*Stictis lichenicola*» Fr. et Mont. (af *Urceolaria scruposa* Ach.), »*Scutula Wallrothii*» Tul. (af *Lecidea vernalis* Ach.), eller normalt, såsom *Epithallia oxyspora* (Abrothallus Tul.), *Arthonia parasemoides* Nyl., *Endococcus*, hvilkas apothecier lefva

*) Det som Tulasne beskriver såsom spermogonier af *Peltigera* är enligt min åsigt endast *pyncider*. Upplysningsvis må tilläggas i förbigående, att *Conidium* uttrycker en fruktform med nakna sporer fästade på cylindriska basider (*stylosporæ* Tul.); *Pycnis* en frukt med dylika stylosporer, men inneslutna inom ett conceptaculum clausum eller perithecium. Benämningen *sterigma* torde kunna reserveras för de mer eller mindre utdragna celler, som uppbära och utveckla spermatierna.

parasitiskt på andra lafvars thallus *). Åter i andra fall saknas ej en thallus med tydliga gonidier, men apotheciernas gelatina hymenea färgas ej blå eller röd vid tillsats af en jodlösning, utan gulnar endast ibland, alldeles som det inträffar, utan känt undantag, hos svamparne. Hit höra *Lichina*, *Synalissa*, *Dirina*, *Lecidea citrinella* o. s. v. En del *Verrucariæ* med thallus hypophlæodes, men hvars tillvaro sällan med säkerhet kan mikroskopiskt konstateras, äro tvifvel underkastade, huruvida man bör räkna dem till lafvarne eller till svamparne. Sådane äro t. ex. *Verrucaria nitida*, *epidermidis*, *oxyspora*, samt *Astrothelia*, *Trypethelia*, några till *Ustalia* och *Lecanactis* hänfönda exotiska arter.

Reaktionen med jod visar ännu några nyanser, som öka svårigheterna. Så t. ex., ehuru jag visst ej hos någon svamp sett hymenium dermed färgas blått, såsom det i allmänhet eger rum hos lafvarne, företer sig likvisst hos *Hysterium elatinum* Fr. alldeles samma omständighet som hos arterna af släktet *Graphis* **), nemligen att ehuru gelatina hymenea förblir ofärgad eller gulnar endast obetydligt under inflytande af detta reaktionsmedel, sporerne deremot antaga genast en mörkblå färg. Är detta en tillräcklig orsak för att närma nämnde »*Hysterium*» till Graphidéerna? Jag kan ej afgöra denna fråga, åtminstone för det närvarande, men tror den ej vara oberättigad. *Hysterium Prostii* Dub. kan troligen ej skiljas ifrån släktet *Opegrapha*; den öfverensstämmer med *Op. varia* såväl

*) Bland de talrika små parasit-svampar, som lefva uppå lafvarnes dels thallus, dels apothecier, finnes åtskilliga, som lätt förvexlas med analoga Lichener. *Hymenobia insidiosa* Nyl. är en sådan liten svamp, som utan tecken till eget conceptaculum, förekommer endast med knippen af sporsäckar insänkta i hymenium af *Lecidea jurana* Schær. Ännu besynnerligare är förekommandet af nakna sporer, spridda i mängd på flere (isynnerhet sten-) lafvars yta; dessa sporer äro spolförmiga och innehålla vanligen två större oljdroppar. Måhända härröra de af ännu okända pycnider. — Den största delen af de så kallade *Spiloma*-arterna bildar likaså en grupp af parasiter (analoga med Uredinerna), utvecklande sig på en mängd lafvars thallus eller frukt. Den allmännaste deribland är den jag kallat *Spilomium Graphidearum* och som träffas på flere Graphideer, oftast på *Opegrapha lyncea* T. et B.

**) Till detta släkte höra följande europeiska arter: 1) *Graphis elegans* Ach., 2) *Gr. anglica* Nyl. (scripta Leight.), 3) *Gr. scripta* (L.), 4) *Gr. dendritica* Ach., 5) *Gr. Smithii* Leight., 6) *Gr. Lyellii* Ach.

till yttre form som till anatomisk och kemisk sammansättning, endast sporerna äro brunaktiga, såsom hos min *Op. monspeliensis*. Dock måste tilläggas, att jag ännu ej sett någon thallus hos den såkallade *Hysterium Prostii* *).

Många lafvar visa i detta afseende en egenhet, hvarigenom de blott föga skilja sig ifrån den allmänna mycologiska regeln: deras hymenium färgas icke af jodlösningen, utan blott den vätska (*protoplasma*), som innehålles i sporsäckarne (jemte sporerna) blir deraf rödgul, t. ex. *Myriangium*, *Glyphis*, en liten parasit, som måhända kan föras till släktet *Endococcus*. Hos andra färgas endast sjelfva sporsäckarne, det är den del af gelatina hymenea som omger dem, i rödgult: *Sticta*, *Thelotrema*; i blått: *Phlyctis*.

Hos andra åter färgas gelatina hymenea obetydligt, såsom hos *Ephebe pubescens*, *Lecidea pezizoidea* Ach. (non Hepp.), *abietina* Flk., Ach., *Gyalecta carneolutea* (Turn.), *Opegrapha lyncea* Turn. et Borr., *Parmelia aleurites*, *ambigua*, ofta hos *Lecanora cinerea* var. *calcareo* och hos unga frukter af *Leptogia*.

Oaktadt således många undantag och variationer förefinnas i afseende på ifrågavarande kemiska karakter, inträffar det likväl med de vida flesta lafarter, att deras hymenium vid beröring med jod får omedelbart en tydlig och oftast indigo-blå färg. Detta eger rum så allmänt, att man ej kan underlåta att dervid fästa vikt, och att antaga hymenii stärkelsehalt som en bland de mest karakteristiska lafnaturen tillhöriga egenskaper. Samma fruktdel hos svamparne deremot undergår ej någon sådan färgförändring, såsom redan blifvit antydt.

Må dessa af jod förorsakade färgförändringar endast anses som ett adjuvans till öfriga karakterer, de äro icke dess mindre af nytta der det är svårt att afgöra, om en

---

*) *Agyrium rufum* Fr. är utan tvifvel en laf, hvilket tydliga gonidier under apothecierna och ett stärkelsehaltigt hymenium utvisa. Denna art är beslätad med *Xylographa*, hvarföre jag numera för-
 enar dem till en tribus benämnd *Xylographideæ*. *Xylographa* är analog med *Opegrapha*, *Agyrium rufum* med *Arthonia*. — *Peziza Mougeotii* Pers., kallad af Prof. Fries *Biatora campestris*, är deremot ovedersägligen en svamp, såsom jag varit i tillfälle att öfvertyga mig om genom analys af Persoons original-exemplar i Dr. Mougeots herbarium.

växt bör räknas till den ena eller den andra af ifrågasvarande två klasser. Thallus och gonidier äro utan tvifvel viktigare kännetecken för lafvarne, det medges gerna, men de kunna äfven saknas, dels normalt, dels tillfälligtvis, såsom ofvanföre blifvit anmärkt, och ingenting är vanligare än de så kallade *formæ ecrustaceæ* af de flesta allmänna lafarter. Då är man nödvändigtvis inskränkt till de differentiella anvisningar, som analogien af fruktdelarne med andra kända former både i anatomiskt och kemiskt afseende erbjuda, och hvilka med uppmärksamhet uttydda torde sällan vara otillräckliga till att med temlig säkerhet lösa de problem man möter, oftare kanske på detta, än på andra gränsområden emellan de stora afdelningarne af växtriket.

Min mening i denna fråga är följaktligen i korthet uttryckt:

I vetenskapens närvarande tillstånd är det omöjligt att uppdraga en absolut gräns emellan lafvarne och svamparne. De utgöra två skilda växtklasser, öfvergående i hvarandra förmedelst vissa former af en ofullkomligare organisation. Lafvarne karakteriseras i allmänhet, äfven på dessa beröringspunkter, genom en med gonidier försedd thallus och ett hymenium, som oftast antingen helt och hållet eller till en del färgas af jod blått, violett eller rödt. Svamparne sakna gonidier och deras hymenium gulnar endast lindrigt vid tillsats af en jodsolution. Få fall torde finnas, der ej dessa olikheter visa sig nog märkbara för att medgifva en temligen säker diagnos. Det är klart, att då andra kännetecken eller antydningar derjemte förekomma, såsom analogier i yttre och inre struktur, de böra tagas i betraktande och kunna bidraga till här afsedde diagnostiska problemers lösning.»

Uti sin afhandling »Om Ukräns Laf-vegetation» erinrar Hr Th. Fries, huru obekant den botaniska publiken är med östra Europas laf-vegetation, samt att man endast uti reseberättelser och dylika arbeten kan uppleta några spridda uppgifter om någon af de allra allmännaste arternas förekomst, då deremot vestra Europa är uti detta hänseende ganska noga känt.

Genom en växtremiss, sänd från Petersburger Veten-

skaps-Akademien till Hr Professor E. Fries i Upsala, och hvaruti förekom en ganska diger samling lufvar, har Förf. blifvit satt uti tillfälle att sammanskrifva ifrågavarande afhandling. Då dessa lufvar dock voro samlade af en med dem obekant person, så kan man förklara orsaken till det rika antalet af exemplar af de allmännaste arterna och fattigdomen på mindre synbara. Den lemnade listan, upptagande 64 numror, kan derföre icke anses utgöra någon, ens någorlunda, fullständig förteckning öfver Ukräns lufvar, utan endast ett bidrag dertill, upptagande de arter, som samlaren mera händelsevis öfverkommit. Den lemnar dock ett begrepp om hvilka traktens allmännaste och mest synbara lufvar äro, och eger sålunda stort interesse för lufkännare. — En ny art beskrifves äfven, *Biatora polychroa* Th. Fr., tillhörande afdelningen *Micarea* och *B. decolorantis* grupp. Den växer på barken af *Acer campestre*.

Förteckningen upptager följande 64 lufvar: *Usnea barbata* α och β , *Evernia prunastri*, *Ramalina calicaris fraxinea*, *R. pollinaria*, *Cetraria pinastri*, *Peltigera canina*, *Sticta pulmonacea*, *Parmelia perlata*, *P. tiliacea*, *P. saxatilis*, *P. physodes*, *P. Acetabulum*, *P. olivacea*, *P. caperata*, *P. conspersa*, *P. parietina* α , *P. »pusilla»* Ach. (som anses vara en förstörd *P. olivacea*), *P. ciliaris*, *P. stellaris* α , *P. cæsia*, *P. pulverulenta*, *P. obscura* α , *P. murorum* α , *P. cinerea* α , *P. confragosa pinicola*, *P. subsusca* β *distans* och var. *Hageni*, *P. albella* β *angulosa*, *P. sophodes?*, *P. varia*, *P. vitellina*, *P. cerina*, *P. scruposa*, *Cladonia fimbriata* α och β *tubæformis*, *C. botrytes*, *C. furcata*, *C. squamosa*, *C. rhangiferina*, *B. polychroa* Th. Fr., *B. luteola*, *B. sanguineo-atra*, *B. erysibe?*, *B. aurantiaca*, *Lecidea sabuletorum*, *L. pitularis*, *L. myrmecina*, *L. enteroleuca*, *L. punctata*, *Opegrapha varia*, *O. atra*, *O. scripta*, *Arthonia impolita*, *Trachylia tigillaris*, *T. lucida* Th. Fries (*Acolium viridulum* DNtrs enl. Massalongo), *Calicium trichiale*, *C. trachelinum*, *C. brunneolum*, *C. roscidum*, *Coniocybe surfuracea*, *Verrucaria rupestris*, *Pyrenotheca aphanes*, *Byssus aurea*, »*Varriolaria communis*» och »*Lepraria flava*».

Afhandlingen åtföljes af en planch, upptagande apothecier och sporer m. m. af *Biatora polychroa* och car-

neola samt af *Trachylia tympanella*. *lucida*, *tigillaris*, *stigonella*, *saxatilis* och *viridula*. (Fortsättes)

Strödda Underrättelser.

1. Anmälan.

Undertecknad, som tidigt på våren 1857 ämnar börja utgifvandet af *Bryaceæ Scandinaviæ Exsiccataæ*, får härmed anmäla de 2 första fasciklarna af nämnde samling. Priset för hvarje fascikel, i stort quart-format och fint papper, innehållande 30 arter, blifver 3 R:dr Banko. Som upp-lagens storlek kommer att bestämmas efter requirenternas antal, så anhålles att requisition, sednast inom Februari månads utgång, göres direkte hos undertecknad, då re-quirenten behagade uppgifva noggrann adress och äfven lättaste sättet att få arbetet sig tillsändt.

De två första fasciklarna komma att innehålla följande arter:

Första Fascikeln:

1. *Anoectangium compactum*.
2. *Dicranella subulata*.
3. » *heteromalla*.
4. *Dicranum undulatum*.
5. » *robustum*.
6. *Arctoa fulvella*.
7. *Trematodon brevicollis*.
8. » *ambiguus*.
9. *Desmatodon latifolius* & var. β .
10. *Trichodon cylindricus*.
11. *Ceratodon purpureus*.
12. *Pyramidula tetragona*.
13. *Webera Ludwigii* & var. β .
14. » *annotina*.
15. » *carnea*.
16. *Bryum pseudotriquetrum*.
17. » *cyclophyllum*.
18. » *pallens*.
19. *Meesia tristicha*.
20. *Bartramia pomiformis*.
21. *Neckera oligocarpa*.
22. *Pylaisæa polyantha*.
23. *Orthothecium rufescens*.
24. » *chryseum*.
25. *Climacium dendroïdes*.
26. *Pseudoleskea atrovirens*.
27. *Hylocomium splendens*.
28. » *umbratum*.
29. » *Oakesii*.
30. » *triquetrum*.

Andra Fascikeln:

1. *Astomum crispum*.
2. *Gymnostomum curvirostrum*.
3. *Stylostegium crispiticium*.
4. *Trichostomum homomallum*.
5. *Barbula brevirostris*.
6. *Grimmia elongata*.
7. » *pateus*.
8. *Racomitrium protensum*.
9. » *sudeticum*.
10. » *microcarpon*.
11. *Hedwigia ciliata*.
12. *Tayloria serrata* β *tenuis*.
13. *Splachnum sphaericum*.
14. » *ampullaceum*.
15. *Mnium stellare*.
16. » *Blyttii*.
17. » *cinclidioides*.
18. » *punctatum*.
19. » *subglobosum*.
20. » *hymenophylloides*.
21. » *hymenophyllum*.
22. *Polytrichum formosum*.
23. » *gracile*.
24. » *piliferum*.
25. » *juniperinum*.
26. » *commune*.
27. *Buxbaumia aphylla*.
28. » *indusiata*.
29. *Plagiothecium piliferum*.
30. » *silesiacum*.

Nomenclaturen är i enlighet med den af Schimper i *Bryologia Europæa* och *Corollarium* till densamma begagnade.

Rob. Hartman,

Phil. Magister.

Adress: *Gefle.*

2. Rättelse och Tillägg,

meddelade af **C.** och **H. Hartman,**

till de i N:is 3 & 4 af Bot. Not. för 1855 af oss införda Bryologiska anteckningar från en resa till Dovre sommaren 1854.

Bland mossarter, som under vår ofvannämnda resa anträffades nya för Skandinaviska Floran, upptogs på Schimpers auctoritet en, såsom han och vi sjelfva i början trodde, ny *Campylopus*. Sedan vi likväl de tvänne sista somrarne funnit samma art flerestädes i Gefletrakten, och haft tillfälle att närmare iakttaga densamma, hafva vi kommit till den öfvertygelsen, som enligt bref från Schimper nu äfven delas af honom, att denna mossa, som både kring Gefle och på Dovre endast sågs steril, icke är annat än en form af den intressanta Nordamerikanska *Didymodon* (*Barbula* Br. Eur.) *fragilis*, som i ofvannämnda reseberättelse äfven anföres såsom nyupptäckt på Dovre, och vid hvars bestämmande intet misstag kunde äga rum, emedan vi funno den med frukt.

Den falska *Campylopus*-arten utgår derföre ur vår Flora, och dess växtställen citeras till *Barbula fragilis*, om hvilken bör heta:

»Växer på fuktig jord vid foten af klippor, högt upp i Sprenbäcksdalen på Dovre sparsamt fruktbarande. Steril mångenstädes i samma fjelltrakt, t. ex. i kärr på slutningen af Finnsbøe ofvan Drivstuen, i klippspringor vid gamla vägen mellan Drivstuen och Kongsvold, samt allmänt i hela trakten kring Kongsvold. Inom Sverige är den hittills endast funnen steril på några ställen vid Gefle, såsom i klippspringor vid Stensborg, på

grusiga hafsstränder vid Ytter Harnäs, samt i kärr vid Fleräng.

I stället för den art, som således bortgår, hafva vi nöjet att från samma resa här meddela en annan, som vi först sednare bestämt, såsom ett bidrag till:

Skandinaviska Florans Novitier.

Cylindrothecium Montagnei Bryol. eur.

Diagn. Tvåbyggare. Stjelken upprät, dubbelt par-grenig, med trinda stam- och smågrenar. Bladen löst tegellagda eller något utstående, äggrunda, trubbad, concava, glänsande, med vid basen tillbakaböjda kanter, helbrüddade, n. nervlösa. Mössan lång, nående till fruktens basis eller ända ned på fruktskafstet. Frukten rak och fullkomligt upprät, utdraget cylindrisk, med kort hals och kägellikt, trubbigt lock.

Synon. *Isothecium insidiosum* Mont., *Hypnum orthocarpum* La Pyl., *Hypnum Schreberi* var. γ orthocarp. Brid., *Neckera Montagnei* C. Müll.

Växer i mycket fasta tufvor, på gräsigt mark under buskar på Dovre, mellan Kongsvold och Sprenbäcken, icke långt ofvanför vägen; men utan frukt. Sådan förekommer den för öfrigt i hela mellersta Europa. Fruktbärande är den hitintills endast funnen vid Paris, på ett par ställen i Schweitz och vid Méran i Tyrolen. — Aftecknad i *Bryologia europæa* på Tab. II för *Cylindrothecium*, samt i *Annales des Sciences Nat.* 1843, tom. 20, t. 15, f. 4.

Om man undantager frukten, hvilken betydligt skiljer sig från alla Skandinaviska *Hypnum*-arters, påminner denna mossa i sitt habitus något om *Hypn. Schreberi*, från hvilken den dock är skiljd medelst sina betydligt tätare och fastare tufvor, mera tättsittande grenar, och något smalare blad, som vid basen hafva spår till 3 eller flera nerver.